

Przepis dopuszczający wydawanie przez radę gminy przepisów porządkowych jest zgodny z Konstytucją tylko w zakresie, w jakim dopuszcza wydawanie przepisów porządkowych wyłącznie w zakresie nieuregulowanym w innych ustawach – orzekł TK w wyroku z 27 kwietnia 2022 r.

Z wnioskiem do TK o zbadanie art. 40 ust. 3 ustawy o samorządzie gminnym wystąpiła rada miejska Leszna, która we wrześniu 2015 r. podjęła uchwałę zakazującą obrotu na terenie gminy „dopalaczami”. Rada uchwaliła, że za naruszenie zakazu grozi kara grzywny określona w Kodeksie wykroczeń.

Wojewoda Wielkopolski orzekł o nieważności tej uchwały ze względu na istotne naruszenie prawa.

Artykuł 40 ust. 3 i 4 ustawy o samorządzie gminnym stanowią, że w zakresie nieuregulowanym w odrębnych ustawach lub innych przepisach powszechnie obowiązujących rada gminy może wydawać przepisy porządkowe, jeżeli jest to niezbędne dla ochrony życia lub zdrowia obywateli oraz dla zapewnienia porządku, spokoju i bezpieczeństwa publicznego. Przepisy porządkowe mogą przewidywać za ich naruszanie karę grzywny wymierzaną w trybie i na zasadach określonych w prawie o wykroczeniach.

Jak wskazał Wojewoda Wielkopolski, jedną z przesłanek wydawania przepisów porządkowych jest stan, w którym sprawa mająca zostać objęta projektowanymi przepisami porządkowymi nie została dotychczas uregulowana w odrębnych ustawach lub w innych przepisach powszechnie obowiązujących prawa. Warunek ten nie został spełniony, gdyż przedmiotowa materia została uregulowana w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii w ten m.in. sposób, że ten, kto wytwarza lub wprowadza do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środek zastępczy, podlega karze pieniężnej w wysokości od 20 000 zł do 1 000 000 zł (art. 52a ustawy). Wskazaną karę wymierza państwowy inspektor sanitarny w drodze decyzji.

Wobec tego, w chwili ustanowienia uchwały rady miejskiej Leszna obowiązywał zatem przepis ustawowy, który przewidywał sankcję administracyjną za wytwarzanie lub wprowadzanie do obrotu na terytorium Polski „dopalaczy”.

Trybunał podzielił stanowisko Wojewody wskazując w uzasadnieniu, że organy samorządu terytorialnego wydają akty prawa miejscowego obowiązujące na obszarze ich działania na podstawie i w granicach upoważnień zawartych w ustawie. To ustawodawca jest upoważniony do określenia spraw mających stanowić przedmiot regulacji w uchwale rady gminy. Konstytucja nie stoi jednak na przeszkodzie, by ustawodawca powierzył organom samorządu terytorialnego ogólną kompetencję do stanowienia regulacji prawnych mających na celu przeciwdziałanie zagrożeniom życia, zdrowia lub mienia, a także spokoju publicznego na obszarze ich działania, pod warunkiem, że regulacje te są zgodne z zasadą proporcjonalności i nie jest możliwe skuteczne przeciwdziałanie tym zagrożeniom na gruncie istniejących unormowań ustawowych. Taka konstrukcja została przyjęta w odniesieniu do przepisów porządkowych, gdzie kompetencja prawodawcza rady gminy obejmuje sprawy, które nie stanowią przedmiotu regulacji w ustawach lub innych przepisach powszechnie obowiązujących.

Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 27 kwietnia 2022 r., sygn. K 12/20

Źródło: ipo.trybunal.gov.pl